

Szentendrei Református Hírlevél - megjelenik negyedévente

„Legyetek tanúim”

A tanú nem feltétlenül arról tanúskodik, amit lát, hanem arról, ahogyan látja, amit néz. Az emmausi tanítványok is ugyanarra a Jézusra tekintettek Jeruzsálemben, a hazafelé tartó úton és a kenyér megtörésénél is, mégis mindegyik esetben teljesen különböző módon látták Őt. Szavaik és érzéseik mindhárom esetben arról tanúskodtak,

Munkácsy Mihály: Golgota

akinek látták Őt. Jézus többször elmondta tanítványainak – akiket elsőként bízott meg azzal, legyenek tanúi – hogy nem tart soká földi élete, de ne aggódjanak, mert fel fog támadni, várják meg Jeruzsálemben. Mindezek bekövetkezése után azonban két emmausi követőjével mégis úgy kellett találkozni, hogy azok épp elhagyták a fővárost, vagyis engedetlen és hitetlen úton találta őket. S Ő ennek ellenére melléjük szegődött és szeretettel, türelemmel hallgatta panaszkodásuk. Szomorúságuk okát azzal magyarázták, hogy reménységük foszlott szerte: „Pedig mi abban reménykedtünk, hogy ő fogja megváltani Izráelt.” (Lk.24,21.)

Mi hogyan látjuk a nagypénteki és a húsvéti eseményeket? Nagyon fontos ezt megválaszolnunk, ugyanis ennek megfelelően fogunk tanúskodni is. Merünk-e őszintén beszélni Jézussal kétségeinkről, félelmeinkről, szomorúságunkról, vagy épp haragunkról? Ez a történet ugyanis erre is biztat bennünket. Arra tanít, hogy Jézus nem álarcainkra kíváncsi.

Ha komolyan vesszük Jézus azon kérését, hogy „legyetek tanúim”, fel kell tennünk magunknak ezt a kérdést, mert ezt teszi fel nekünk nap mint nap a világ is, mindazok, akik körülvesznek bennünket, akik azt is tudják rólunk, hogy keresztyének vagyunk. Amilyen választ fogunk ugyanis adni erre, arról fog tanúskodni minden szavunk és cselekedetünk is. Milyen sokszor előfordul, hogy valaki azt gondolja

magáról, attól, hogy vannak kételyei, félelmei a feltámadás eseményeivel kapcsolatban, még lehet jó tanúja Krisztusnak. Pedig az ilyen ember sem arról fog bizonyoságot tenni, amit lát, hanem arról, ahogyan azt látja.

Akkor hát hogyan válhat valaki hiteles tanúvá? A hit minden esetben a Feltámadással való személyes találko-

zás és beszélgetés során születik meg, ahogyan az emmausi tanítványok esetében is történt. Ahhoz azonban, hogy valaki elkezdjen beszélgetni Vele, sok múlik azon is, hogy mi keresztyének meg tudjuk-e tanulni Jézustól azt a módot, ahogyan ő a két emmausi férfival beszélt. Nem azzal kezdte ugyanis, hogy felelősségre vonta őket, miért tértek le a helyes útról, miért nem maradtak Jeruzsálemben. Ő nem kérdezi, hogy miért adták át magukat a szomorúságnak, reménytelenségnek. Nem korholja őket, hanem megkeresi, beszélgetést kezdeményez és meghallgatja őket, vagyis a szó átvitt értelmében is melléjük áll, és kíséri őket. Képes türelemmel megvárni, hogy felébredjenek, hogy megnyíljon a szemük és meglássák, amit csak a hit szemével láthatnak. Meg kell ezt tanulnunk Tőle, hiszen a tanúnak nem az a feladata, hogy arra keressen okokat, miért ne álljon valaki mellé és miért nem érdemes valakinek hirdetnie, hogy Jézus él. A hiteles tanúnak Jézushoz hasonlóan meg kell keresnie a lehorgasztott fejűeket, a reményteleneket, a rossz irányba tartókat is, és melléjük állva, kísérve őket hirdetnie kell a feltámadás örömhírét.

Istentől megáldott, boldog húsvétot kívánunk minden kedves Testvérünknek!

Németh Ildikó
beosztott lelkész

Jelentés a Szentendrei Református Egyházközség 2014. évi életéről

Isten iránti hálával mondhatjuk el, hogy a mögöttünk lévő 2014. év sok áldást és örömet jelentett gyülekezetünk életében, mert sok ajándékot kaptunk Istentől úgy testiekben, mint lelkieken. Vasárnapról vasárnapra szólt az igehirdetés a délelőtti két alkalmon, és rendszeresen megtartottuk a gyermek-foglalkozásokat is három csoportban. Bevezettük az intézményi istentiszteletet, amit a Református Gimnáziumban tartunk hónap első vasárnapján délelőtt 10 órakor a Zeneművészeti Egyetem orgona és egyházzene szakos, fiatal végzős tagjainak közreműködésével, Zenei Bizottságunk rendszeres gondozásában.

Hét közben zajlottak az iskolai hittanórák, 17 órarendi hit- és erkölcsstan csoportban 148 tanulóval, valamint 12 fakultatív, délutáni csoportban 219 tanulóval. A hittanórákat döntő részében *Németh Ildikó* beosztott lelkész tartotta, de segítséget jelentett *Lázár Enikő* és *Csikai Attila* szolgálata is. A Református Gimnáziumban további két segítővel 16, a Ferences Gimnáziumban 1 csoportban hetente 370 diák részesült református hitoktatásban, vagyis városi szinten összesen 737 diák kap rendszeres református hitoktatást. Két pedagógus asszonytestvérünk gyülekezeti támogatással beiskolázásra került a három éves nagykorúsi vallásánár-képzőre. Idén is hetente zajlottak a csütörtöki gyülekezeti bibliaórák, folyt a tanítás gimnáziumunkban immár 500 tanulóval, óvodánkban pedig 105 kisgyermekkel. Mindkét tanítványunkban teljes telítettség és kétszeres túljelentkezés volt. Nagy örömet jelentettek a gimnáziumban negyedévente megrendezésre kerülő komolyzenei koncertek, amit szintén Zenei Bizottságunk gondoz. Ezek közül kiemelkedett a Budapesti Vonósok hangversenye, amit gyülekezetünk egy családja adományként támogatott.

Két nyári táborozásunk is volt fiatalokkal, mindkettőt *Németh Ildikó* beosztott lelkész vezette; a visegrádi sátoros táborozás júniusban 58 fővel, a napközis táborunk pedig augusztusban 20 résztvevővel, amit a gimnázium épületében tartottunk. A táboroztatásokban összesen 28 felnőtt, köztük sok szülő is segített.

Januárban volt az ökumenikus imahét, virágvasárnapon pedig a konfirmáció a virágokkal gazdagon feldíszített templomban. Énekarunk több alkalommal szolgált *Bokorné Forró Ágnes* vezetésével istentiszteleti és ünnepi alkalmakon. Virágvasárnap délutánján templomunkban adott koncertet a városi Musica Beata kórus, augusztus 20-án este pedig ünnepi szimfonikus hangverseny volt; a parókián folyó építkezés miatt a reflektorfényes templomkert helyett a gimnázium kápolnájában. Örömteli alkalom volt ugyanott az adventi ökumenikus kórusangverseny is a szentendrei egyházi kórusok részvételével.

Két gyülekezeti Családi Napot is tartottunk, mindkettőt nagyon szép látogatottság mellett. Egyiket pünkösd második napján a gimnázium udvarán, másikat pedig szeptember közepén az óvoda épületében. Gyülekezetünk asszonyköre idén is sokféle szolgálatot végzett. Karácsony előtt *Ács Endréné* presbiternő vezetésével 150 csomagot készítettek a 70 éven felüli egyháztagjainknak és 250-et a gyülekezetünk gyermekeinek. Az utóbbiakkal ünnep előtt kétszer is megtelt a templom, egyszer az óvodásainkkal, egyszer pedig gyermek-istentiszteleteinkkel, ahol szép műsort adtak a legkisebbek.

Nyolcoldalas Kehely című gyülekezeti újságunkat az idén is ingyenes szolgálattal hozták létre a munkatársak. *Kolos Emőke* főszerkesztő szolgálatát *Kádár Péter* nyomdai munkája és ingyenes papír adományozása segítette, a tördelést szintén adományként *Deák Péter* végezte. A segítő egyháztagok szolgálatával negyedévente minden gyülekezeti tag címére eljuttattuk újságunkat, on-line változata pedig honlapunkon (www.szre.hu) folyamatosan megtalálható volt. Egyházközségünk honlapján rendszeresen olvashatók voltak a templomban elhangzott vasárnapi igehirdetések. Használtuk az e-mailes körleveleket és értesítéseket küldését gyülekezetünkben, amely révén gyors és ingyenes közléseket tudtunk küldeni.

A régi református temetőt *Virág Zoltán* presbiter egész éves hűséges szolgálatával, valamint a gimnázium egyik osztályának segítségével hűsvét előtt az elmúlt évben is rendbe tettük. Kerítés és járdaépítésre temetőnkben idén 1.122.150 Ft-ot költöttünk. A templomi orgonárlást *dr. Bartha Zsolt*, *dr. Farkas Zoltán* presbiterek, *Bokorné Forró Ágnes* és *Kovács Kata* egész évben ingyenesen végezték. Gyermek-istentiszteleteinket szolgálták *Ballai Boglárka*, *Barta Erzsébet*, *Benkő Ágnes*, *Dragon Tünde*, *György Dorka*, *Hajek Zsuzsanna*, *Kádár Péter*, *Kádár Péterné*, *Kovács Eszter*, *Lapis*

Andrea, *Mester Anikó*, *Nagy Emese*, *Nándori Dorina*, *Szalai Lilla*, *Szegedi Anna*, *Szegedi Virág*, *Szentgyörgyiné Kormos Mária*, *Tislér Ráhel* és *Tóth Lili*.

A Református Gimnázium diákjai számára az év során háromszor volt csendes-nap, nagypénteken diák passióval, karácsonykor betlehemes játékkal. Gimnáziumunk igazgatójának, *Földi Jánosnak*, valamint óvodánk vezetőjének, *Bene Andrásnénak* további öt-öt évre adott megbízást felelős szolgálatuk betöltésére a presbitérium. Az óvodában is hetente tartottunk hittanfoglalkozást a gyermekeknek, valamint bibliaórát az óvónőknek és dajkáknak. Óvodánkra idén 5,1 millió Ft-ot költöttünk az udvar és kert használhatóbbá tételére, jelentősebb kerítés és járdajavításokra és játékok vásárlására.

A nyáron megkezdődött a 270 éves parókia épületének teljeskörű felújítása és tetőtér-beépítése, amely munka az épület egy részén födémcserével is járt. A lelképásztori család a felújítás megkezdése előtt a Lakatos Alapból vásárolt 1 + 2 félszobás ingatlanba költözött, amelynek épülete szintén felújításra került a nyár során. Illesse köszönet *Vincze Jenő* pötpresbitert, és vitéz *Czékus Miklóst*, akik a parókia építkezésének lebonyolításában sok segítséget vállaltak, valamint a sok adakozót, akik idén összesen 2.763.370 Ft céladományt adtak erre a célra.

Pilisszentlászlói szörványunkban havonta volt református istentisztelet *Timár Pál* ny. lelkész gondozásában egész év során, kétszer úrvacsorával. Illesse köszönet szentendrei gyülekezetünkben *Péntek Sándor* és *dr. Harmat József* testvéreinket, akik sok alkalommal végeztek egyházközségünk javára értékes és ingyenes segítő munkát. A templomunkban elhangzott igehirdetések egész évben ki nyomtatva is rendelkezésre álltak *Farkas Turánka* presbiter jóvoltából – betegek, házhoz kötöttek számára, illetve ajándékozás céljára.

A templom takarítását gimnazistáink rendszeres részvételével szervezte és vezette *Pongrácz Zsuzsa* testvérünk. Az iratterjesztést gondozta *Fülöp Zsolt* presbiter, anyagi ügyeinkben számtalan adminisztrációs teendő végzésével és sok más módon is segített *Sikolya Zsolt* gondnok úr, a pénztár vezetésével pedig *Szentgyörgyi Árpád* pötpresbiter. Ingyenes számvizsgálói munkát végzett *Somogyi Melinda*, valamint *Szabó Sándorné* és *Pungor Lászlóné* presbiterek, a gimnázium szakmai-pedagógiai ellenőrzésével *dr. Bárdos László*, pénzügyi ellenőrzésével pedig *Véber Zita* és *Tomka Alpár* presbiterek szolgáltak. Az intézményeink fenntartásával kapcsolatos számos teendőben, a ránk háruló gondok és feladatok megoldásában nagyon sokat segített *dr. Szalai Zsolt* intézményi gondnok, presbiter testvérünk.

Lássuk egyházközségünk életét a számok tükrében: esküvőt tartott 5 vegyes vallású és 3 tiszta református pár, azaz 16 fő. Megkereszteltünk 15 fiút és 20 leányt, valamint 3 felnőtt nőt, összesen 38 főt – Istennek hála, ez a csoport a legnagyobb létszámú gyülekezetünkben. Koporsó mellett megálltunk 17 alkalommal, 9 férfi és 8 nőtestvérünket temettük el. Konfirmált 8 fiú és 10 leány, összesen 18 ifjú, ezen kívül 18 felnőtt, vagyis a konfirmáltak száma az ifjakkal és felnőttekkel együtt 36 fő volt. Úrvacsorával élt 627 férfi és 883 nő, összesen 1510 fő.

Anyagi gazdálkodásunk főbb adatai: egyházfenntartói járulék 8.283.500 Ft, perselyes adakozás 3.671.450 Ft, adományok 6.599.964 Ft értékben voltak, ez összesen 18.555.914 Ft volt. Ingatlan örökjáradékból befolyt 10.833.040 Ft, ingatlan bérleti díjakból 1.373.054 Ft. Valamennyi kiadási kötelezettségünknek eleget tudtunk tenni, és rászoruló személyeket valamint egyházmegyénket és közegeházunk különböző misszióit, építkező gyülekezeteit anyagilag is támogattunk.

Isten iránti hálával köszönjük a testvérek jó szívvel hozott áldozatait, sok-sok segítő munkáját és imádságait. Urunk meghallgatta könyörgéseinket, erőt adott, táplált és vigasztalt minket az elmúlt 2014-es esztendőben is. Neki köszönjük a szolgálók szeretetét, az igehallgatók, imádkozók és adakozók hűségét. Legyen a szívből való hálaadás mellett fohászunk és erősítésünk az újesztendőben is Istenünk Szentlelke, aki „...közel van a megtört szívekhez és megsegíti a sebhedt lelkeket” (Zsolt. 34,19). Áldott, békés újesztendőt kívánunk minden testvérünknek testi-lelki jó egészségben és örömben!

Szentendre, 2014. december 31.

dr. P. Tóth Béla
lelképásztor

Véget ért a parókia felújítása

Tavaly ősszel vette kezdetét egyházközségünk parókiájának teljes körű felújítása és bővítése. Az épület maga a templommal egy időben épült, vagyis csaknem 270 éves, és eredetileg terményraktár céljára szolgált. 1913-ban, a templom megvásárlásakor református elemi iskolává alakították, ráépítéssel megemelve az ereszt és a plafonok magasságát. A Tiszteletes utcai oldalon ma is jól látható az ereszt alatti, nagyobb kövekből készült ráépítés. Az egyházi iskolák 1950-es államosítása után az épület Rákóczi utca felé néző részéből gyülekezeti terem, a többiből lelkészlakás lett.

A parókia Vörösmarty utca felőli megújult homlokzata

A mostani, csaknem 50 millió Ft-os költségvetésű műemléki felújítási munkákra elsősorban a tetőzet és a szarufák igen rossz állapota miatt került sor. Voltak a padláson olyan gerendák, amit ha megfogtunk, a fa szétporladt a markunkban. Szükséges volt továbbá a mindössze 10 négyzetméteres lelkészi hivatal bővítése is, ami a tetőtérben beépítésre került új lakószobák révén vált lehetővé. Elvettünk erre a célra két helyiséget az eddigi lelkészlakásból, helyette azonban három újat és egy fürdőszobát építettünk a tetőtérben. Az épület elektromos hálózatának jó része még az ötvenes években használatos textil-szigeteléses huzalokból állt – szakemberek sze-

rint nagy szerencse, hogy mind eddig nem került sor tüzesetre. A nyílászárók többsége is elavult volt, különösen a régi, rosszul záró, huzatos ablakok pazarolták a meleget. Ezek cseréjén túl az épület egésze is az előírásoknak megfelelő hőszigetelést kapott. Megújult a fűtési rendszer, új kazán került beállításra, s ahol a tetőtér mostani beépítése megkívánta, fűdémcsere is kellett végezni. Örömmel mondhatjuk el, hogy kitűnő minőségű munkát végeztek az ácsok és tetőfedők, ez kívülről is látszik, s elégedettek lehetünk a többi szakipari munkát elvégzésével is.

Szép és érdekes, új homlokzat jött létre az épület déli, Vörösmarty utcai részén, ahol az eddigi erkély nagy ablakkal, fagerendás szerkezettel beépítésre került és a lakószoba része lett, mellette-föllette pedig megjelennek a tetőtérbe épített új szobák ablakai. A parókia udvari oldala kőlabazatot kapott, és szilárd térkő-burkolás teszi lehetővé immár a sármentes közlekedést.

Megköszönjük a meghirdetett adakozásra a testvérektől eddig erre a célra érkezett adományokat, és azokat továbbra is szeretettel fogadjuk.

dr. P. Tóth Béla lp.

Rendelkezés az SZJA 1+1%-áról

Aki személyi jövedelemadót fizet, rendelkezhet annak kétszer 1%-a felől. Az egyik 1% felajánlásához az egyházközségünk által alapított **Alapítvány a Szentendrei Református Gimnáziumért és Kollégiumért** támogatásának lehetőségét ajánljuk a testvérek figyelmébe, amelyhez a rendelkező nyilatkozat megfelelő rovatába a **19179337-1-13** adószámot kell beírni.

A másik 1%-kal a **Magyarországi Református Egyházat** támogathatják, amelyhez a nyilatkozaton a **0066** technikai számot kell feltüntetni. Ezzel kapcsolatban szeretnénk megjegyezni, hogy ez az utóbbi 1% nem ugyanaz, mint amit egyházi törvényeink alapján presbitériumunk kér egyháztagsajntól, hogy nettó jövedelmük legalább 1%-át szánják egyházközségünk fenntartására. Az SZJA 1%-a, amely névtelenül érkezik a Magyarországi Református Egyházhoz, az országos közegyházi intézmények fenntartását szolgálja, míg az egyháztagsajntok jövedelméből nevük megjelölésével fizetett egyházfenntartói járulékokból tudjuk biztosítani egyházközségünk működését, és ennek befizetése a feltétele, hogy szerepeljenek gyülekezeti névjegyzékünkben.

A Kehely mostani számához mellékelünk egy fent ismertetett módon kitöltött rendelkező nyilatkozatot. A lap hátoldalán megtalálhatók a rendelkezéssel kapcsolatos tudnivalók. 2009 óta óvodát is működtetünk, és az óvodának is van alapítványa (**Alapítvány a Szentendrei Református Óvodáért**), ezért az alapítványi 1% ennek a javára is felajánlható. Ehhez az adószám helyére a **18710247-1-13** számot kell írni.

A 2013. évi személyi jövedelemadókból gimnáziumi alapítványunk javára 2014-ben 1.177.141 Ft felajánlás érkezett. A teljes összeget az alapító okiratban rögzített célra, vagyis a gimnázium támogatására fordította az alapítvány. Köszönjük a felajánlásokat, és azokat szeretettel várjuk a 2015. évben is!

Közegyházi választások 2014 végén és 2015 elején

A sajtóból is értesülhettek róla a testvérek, hogy a Magyarországi Református Egyházban 2014 végén ért véget a zsinati, egyházkerületi és egyházmegyei tisztségviselők hatéves szolgálati ciklusa, ezért az elmúlt hónapokban új tisztségviselők választására került sor.

A Magyarországi Református Egyház Zsinata egyházunk törvényhozói és legfőbb intézkedő testülete. A Zsinat lelkészi elnökének **dr. Bogárdi Szabó István** dunamelléki püspököt, világi elnökének pedig **dr. Huszár Pál** dunántúli főgondnokot választották. Zsinati póttag lett **Sikolya Zsolt** szentendrei gondnok.

Egyházközségünk a nyolc egyházmegyét magába foglaló Dunamelléki Református Egyházkerülethez tartozik. Az egyházkerület püspöke immáron harmadik ciklusra **dr. Bogárdi Szabó István**, főgondnoka pedig **dr. Tókéczki László** lett. Az egyházkerület legfőbb önkormányzati, felügyeleti szerve az egyházkerületi közgyűlés. Ennek tagjává egyházközségünkben **Földi János** gimnáziumi igazgatót és **Sikolya Zsoltot** választották.

Szentendre az 52 egyházközség által alkotott Észak-Pesti Református Egyházmegye területére esik. Az egyházmegye esperesének **Nyilas Zoltán** pomázi lelképásztort, gondnokának **dr. P. Tóth Zoltán** gödöllői presbitert választották. Egyházmegyei jogtanácsos lett **dr. Gellén Márton**, gyülekezetünk pótpresbitere. Az egyházmegye legfőbb önkormányzati, felügyeleti szerve az egyházmegyei közgyűlés, amelynek időközi feladatait az egyházmegyei tanács látja el. Ennek a tanácsnak a tagja lett **Nagy Domokos** presbitérünk. **Dr. Gellén Márton** és **Nagy Domokos** választott tisztségükből fakadóan tagjai az egyházmegyei közgyűlésnek is, amelyben gyülekezetünket hivatalból **dr. P. Tóth Béla** lelképásztor és **Sikolya Zsolt** gondnok képviseli.

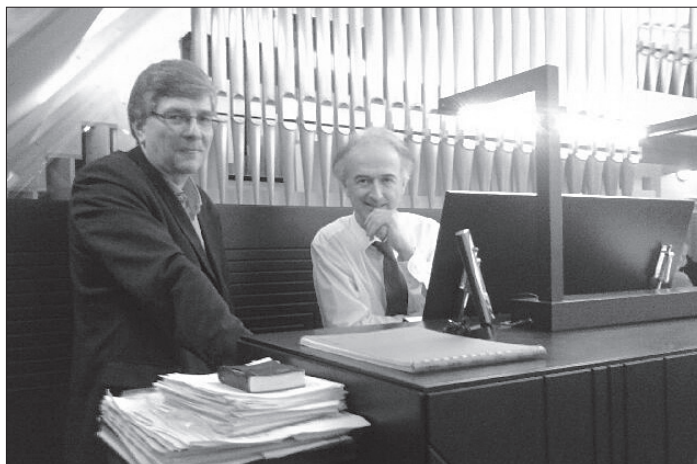
Kérjük Isten áldását valamennyi megválasztott tisztségviselőnk munkájára!

**„Ha csak ebben az életben reménykedünk a Krisztusban,
minden embernél nyomorultabbak vagyunk.”**

I. Kor. 15,19.

Zenei élet a gyülekezetben

Gyülekezetünk életében új fejezet nyílt a gimnázium kápolnájának és orgonájának átadásával. Annak érdekében, hogy ezzel a lehetőséggel minél hasznosabban tudjunk élni, zenei bizottságot hoztunk létre, amelynek feladata színvonalas zenei események szervezése, lebonyolítása – amellyel nemcsak egyházunk tagjait, hanem városunk, környékünk lakóit is gazdagítani szeretnénk. Lelkipásztorunk és gondnokunk mellett tagja még a bizottságnak iskolánk igazgatója, énekkarunk karnagya, alapítványunk elnöke is.

Dr. Farkas Zoltán, a zenei bizottság vezetője és Heinrich Walther orgonaművész

A bizottságot *dr. Farkas Zoltán* vezeti magas szintű szakmai tudásával, a technikai feladatok megoldása, mint például plakátok, meghívók, jegyek nyomtatása *Bokorné Forró Ágnes*, *Bokor György* és *Földi János* segítségével történnek.

Legutóbbi estünk, amelyet február 28-án tartottunk a gimnázium kápolnájában, igazi zenei csemegét kínált. Nemcsak a méltán nemzetközi híró orgonista miatt, aki a világ számos országában koncertezik emellett, hogy több helyen vendég professzorként is tanít, hanem azért is mert *J.S.Bach* egyik legjelentősebb alkotását, *A fuga művészetét* hallhattuk.

Orgonánk tervezője, *Zászkaliczky Tamás* orgonaművész is azt mesélte, hogy egy alkalommal ő is előadta ezt a művet, de azon túl csak egyszer volt lehetősége végighallgatni egyben, olyan ritkán szólal meg ez a darab koncerteken. A fuga művésze – mint *Farkas Zoltán* értékes bevezetőjéből megtudtuk – *Bach* nagyszabású variációs ciklusa. 1740 és 1750 között keletkezett, nyomtatásban 1751-ben jelent meg.

A cím valószínűleg magától *Bachtól* származik; érdekes viszont megjegyezni, hogy nem tüntette fel egyértelműen, hogy milyen hangszerre íródott. A mű tizennégy fúgát és négy kánont foglal össze. Sokan ezt tekintik *Bach* életpályája beteljesedésének, illetve a kontrapunktikus szerkesztés csúcspontjának. Megtalálható benne valamennyi fúgátípus, mint például az egyszerű fuga, a kettős fuga, vagy a tükörkép-fuga. Megtudtuk azt is, hogy a ciklust a befejezetlenül maradt négyesfuga zárja le,

amelyet a mester már nem tudott befejezni; a 239-es ütemnél a kézirat megszakadt...

Azt gondolom, hogy nemcsak számomra, de a szép számú hallgatóság számára is felemelő, szívet és lelket gyönyörködtető dallamok hangzottak el *Heinrich Walther*, a Colmar-i Saint-Matthieu templom orgonistájának csodálatos játéka nyomán. Ezen az estén átérezhettük, mit jelent *J.S.Bach*-nak az a mondása, mely szerint: „*Minden műzsiának, tehát a generalbasszusnak is, csak Isten dicsősége és a lélek felüdülése lehet az indoka!*”

Ezzel a gondolattal is szeretnénk hívogatni mindenkit következő koncertünkre, **2015. május 10-ére**, amikor a **Lutheránia Ének- és Zenekar** látogat el hozzánk, és két *Bach* kantátát ad elő. Érdemes kihasználni ezeket az alkalmakat, amikor a zene segítségével közelebb kerülhetünk a Teremtőhöz és egymáshoz!

dr. Bartha Zsolt

Újdonságok gyülekezetünk alkalmi között

A 2015. év több újdonságot is ígér gyülekezetünk misziói tervei között. Szép számú hittanosunknak (lásd 2. oldali írásunkat) és szüleiknek szeretetvendégséget tartunk március 22-én, hiszen a tanulók közül sokan csupán a református hit- és erkölcsstan iskolai választhatósága kapcsán kezdtek el hittanra járni, de családjuk eddig semmilyen kapcsolatot nem ápolt gyülekezetünkkel. Itt volt az ideje, hogy találkozásra hívjuk őket és szüleiket a gyülekezet tagjaival.

Ugyancsak nekik, és szép számú vasárnapi gyermekistentiszteletesünknek szól a tervezett, kéthavonta sorra kerülő hétvégi programsorozat is kirándulásokkal, rendezvényekkel.

Konfirmándusainknak nyáron négy napos debreceni táborozást ajándékoz a gyülekezet, hogy megismerhessék

egyházunk múltját, nevezetes emlékeit és találkozhassanak az ige körül más gyülekezet hasonló korú fiataljaival is.

Idősebb gyülekezeti tagjaink gondozására diakónus szolgálat beállítását határozta el presbitériumunk, aki először a 70 éven felüli egyháztagjainkat fogja majd felkeresni, és szervezi is az idősek rendszeresebb gyülekezeti gondozását az önkéntesen jelentkező látogatók vezetőjeként.

Külön nagy örömünk, hogy – gyülekezeti kezdeményezésre – elindult a havonkénti esti bibliaóra is azoknak, akik napközben dolgoznak, de szeretnék a Bibliát közösségben, beszélgetős alkalmon is tanulmányozni. Ezt az összejevellt mindig a hó második keddjén, este 7 órakor tartjuk; az eddigi alkalmak tanúsága szerint szép látogatottság mellett. Szeretettel várjuk az érdeklődőket!

dr. P. Tóth Béla lp.

„Az odafennvalókkal törődjétek, ne a földiekkel. Mert meghaltatok, és a ti életetek el van rejtve a Krisztussal együtt az Istenben. Mikor Krisztus, a mi életünk megjelenik, akkor vele együtt ti is megjelentek dicsőségben.”

Kol. 3,2-3.

Óvodai bál apró szépséghibával

Vajon miről szólhat egy óvodai bál, amelyen a szülők legszebb ruhájukat felvéve annak érdekében gyűlnek össze, hogy támogassák a Református Óvodát?

Vidám a hangulat az idei jótékonyági bálon is

2015-ben a bál hagyományai szerint kulturális programból – idén *Patonai Bátor*, a Felszállott a páva döntőse és testvérei remek népzenei előadásából – és valódi mulatságból állt. A cél úgynevezett „charity”, avagy szép magyar szóval jótékonyosság, támogatás az óvodának, hogy minél több hasznos fejlesztő játékot, a gyerekek számára fontos használati tárgyat tudjanak beszerezni.

Patonai Bátor, a Felszállott a páva döntőse és testvérei előadása

Családunk a harmadik alkalommal vetette magát a táncba és a tombolába. Tapasztalataink szerint a kezdő szülők valahogy úgy állnak a kérdéshez, hogy az első alkalommal kissé feszengve ugyan, de a felajánlott, esetenként kifejezetten szép ajándéktárgyakra licitálva jelzik elhivatottságukat. A második alkalom már felszabadultabb, akkor már bátran lehet nevetni az esküvői ajándékarzenál egy-egy felajánlott, alig használt darabján. A tombolán megnyerhető

férfi hajvágás és állatorvosi utalvány pedig valóságos hangulati szökőárat vált ki. A harmadik alkalommal már könnyebb azok felé fordulni, akik első gyermeküket, szemük fényét a Szentendrén méltán elismert Református Óvodába adva bátoritanul igyekeznek szénsavmentes ásványvízhez jutni két táncverseny-forduló között.

A tánc sem maradhat el

Ez az az alkalom, amikor apukák és anyukák, gyermekeiket nagyszülőknél elhelyezve hajnalig táncolnak és önfeledten tapsolnak bármilyen díj átadására is kerüljön sor. A bál nem elsősorban remek konyhájáról, drága borairól híres, hanem hangulatával és természetességével varázsol. Hogy mi lenne az apró szépséghiba? Hogy ennyi év után el kell fogadnunk a tényt: lehet, hogy lassan már nem a református óvoda báljába leszünk hivatalosak, ezért különös érzéssel nézünk körül a Református Gimnáziumban, ahol a bál megrendezésre került. Mi jövőre még biztosan itt leszünk, és jó szívvel ajánljuk, hogy minél többen vegyenek részt ezen az eseményen; igazán jól fogják magukat érezni!

Tátrai Tünde – Gellén Márton

Szentendrei Református Hírlevél

Kiadja: az egyházközség - **Cím:** 2000 Szentendre Rákóczi út 14.
Telefon: 06 26 310-524 - **Felelős kiadó:** dr. P. Tóth Béla lelkipásztor
Főszerkesztő: Kolos Emőke
 (E-mail: emoke[pont]kolos[kukac]gmail [pont]com)
Olvasói levelek: hirlevel@szre.hu
Tördelő: Deák Péter • **Nyomtatás:** Kádár Péter www.digitalisnyomda.net

A kiadványunkban megjelenő cikkek, írások nem feltétlenül fedik mindenben a szerkesztőség véleményét, hanem elsősorban azok szerzőinek gondolatait tükrözik.

„Isten, gazdag lévén irgalomban, az ő nagy szeretetéért, amellyel minket szeretett, minket is, akik halottak voltunk a vétkek miatt, életre keltett a Krisztussal együtt – kegyelemből van üdvösségetek! – és vele együtt feltámasztott.”

Ef. 2,4-6.

Új hitoktatóink

Barta Erzsébet és Lázár Enikő gyülekezetünk tagjai, gyakorló pedagógusok, akik nagy lelkesedéssel és hivatástudattal folytatják tanulmányaikat a Károli Gáspár Református Egyetem Tanítóképző Főiskolai Karának hittanoktató szakán. Nagy örömeinkre szolgál, hogy a 2015/2016-os tanévtől már elkezdhetik szolgálatukat három-négy csoportot vállalva. A hit- és erkölcsstan állami általános iskolában való oktatása ugyanis olyan nagy feladat elé állította már eddig is, és a következő években még inkább egyházközségünket, amit hitoktatók nélkül már nem tudnánk megoldani. Míg gyülekezetünk lelkésze és beosztott lelkésze a 2012/2013-as tanévben 12 hittancsoport tanítását végezte, idén ez már 29, a következő tanévtől pedig 39-41 csoportot jelent. Gyülekezetünk lelképásztorával együtt hisszük, hogy e két hitét gyakorló, kiváló pedagógus kiválasztása elsősorban Istenünk döntése volt, és neki vagyunk hálásak értük, s tőle kérjük az áldást is rájuk. Hordozzuk őket mindnyájan imádságainkban!

Barta Erzsébet

Kisvárdán születtem 1958-ban. Szüleim élő hittel megáldott szeretettel neveltek. Mindkét oldalról példával szolgáltak; a hit gyakorlásában és az egyház életének aktív szolgálatában. Nővérem is e szellemben él, s dolgozik jelenleg is a kisvárdai Református Gimnázium és Általános Iskola pedagógusaként.

Szentendrére 2010 szeptemberében jöttünk, amikor egyetlen gyermekem, *Dorina* megkezdte tanulmányait a Szentendrei Református

Gimnázium diákjaként. Amikor első ízben beléptem az itteni templomba, úgy éreztem, hazaértem. Ugyanaz a belső béke és nyugalom árasztott el, mint gyermekkorom kis falusi templomában. A gyülekezet életébe aktívan 2011-ben kapcsolódtam be, mint gyermek-istentiszteleti segítő. Körülbelül két éve egy beszélgetés alkalmával említettem beosztott lelkészünknek, *Németh Ildikónak*, hogy szívesen válnék képesített hittanoktatóvá. Akkor ez annyiban is maradt, én meg is feledkeztem róla.

Tavaly aztán egyszer *dr. P. Tóth Béla* tiszteletes úr megkérdezett, mennyire szántam el magam erre az útra, mert szükség lenne hittanoktatókra. Nagy örömmel és hálással

fogadtam el a felkérést. Így indultam el azon az úton, amit hiszem, hogy az Úr jelölt ki számomra. Túl az első megmérettetéseken, tudom, jó irányba haladok. Nagyszerű tanárain, csoporttársaim vannak, akikkel tudásban és hitben egyaránt gyarapodunk. Különös megerősítés számomra *Lázár Enikővel* együtt indulni szombat hajnalonként az iskolapadba, hisz a hétköznapokban mindketten a katedra másik oldalán állunk. Én a Barcsay Jenő Általános Iskolában tanítok napközis tanítóként.

Remélem, hamarosan Isten felé terelhetem a rám bízott gyermekeket. Jakab apostol szavaival élve: „...mit használ, ha valaki azt mondja, hogy van hite, de cselekedetei nincsenek?” (Jakab 2, 14)

Lázár Enikő

Debrecenben születtem, 1979 óta élek Szentendrán. Férjemmel, *Deim Péterrel* négy gyermeket neveltünk fel, akik most a felnőttkor elején, az önálló élet küszöbén tartanak. Mindnyájan megállják a helyüket a tanulásban az egyetemen, vagy a munkájukban. A szentendrei gyülekezetben konfirmáltak.

A konfirmálók sorát a családjunkban én nyitottam meg 1989-ben. „*Bölcse teszek, és megtanítalak téged az útra, amelyen járj; szememmel tanácsollak téged.*” (Zsolt. 32,8). Ezt az ígét kaptam konfirmálásom alkalmából a szentendrei református templomban. Sok erőt ad ez az ígét, irányt mutat, hogyan neveljem, tanítsam a rám bízott gyermekeket.

Jelenleg az Izbégi Általános Iskolában tanítom az éneklés szeretetére, egymás elfogadására a diákjaimat. Megfordult a fejemben, hogy jól kiegészítené a pedagógiai munkámat, ha erkölcsstant is taníthatnék, de erre az iskolában nem nyílt lehetőségem. Tiszteletes úr azonban megkeresett, hogy a gyülekezet számítsa a hitoktatói munkámra. Csofálatos egybeesés! Ezért 2014-ben a Károli Gáspár Református Egyetem nagykörösi karán elkezdtem a református hittanoktatói szakot. Nem gondoltam, hogy még tanulhatok, ráadásul a legszebb könyvvel, a Bibliával ismerkedhetem alaposabban, napról napra. Igazi ajándék ez számomra, köszönöm a gyülekezet bizalmát és támogatását!

Az ígét, amit konfirmálásom alkalmával kaptam – „megtanítalak téged az útra, amelyen járj...” – számomra feladattá is vált. Az iskolában egész nap sok időt töltök el a gyermekek körében. Megosztják velem az örömeiket, féltelmeiket; jó, hogy beszélhetek nekik arról az útról, ami az életre visz, amelyen minden lépésünkkel az Úrhoz közeledünk. Mert gyakran szűkölködünk, ahogy ezt a hiányt megfogalmazza 172. dicséretünk is:

„*Szűkölködünk Nagymértékben Segedelem nélkül, Reménykedünk, Örök Isten, Te légy segítségül. Dicsérhessünk és lehessünk Jézus szava hallgatói, Igaz megtartói.*”

Istennel járni a mindennapok labirintusában – nagyszerű életprogram!

Hittantáboraink

Június 27-30: **Sátras hittantábor**
Visegrád – 3-8. osztályosok részére

Július 2-5: **Konfirmandus tábor**
Debrecen
Idén konfirmáló fiataljaink részére

Augusztus 3-7: **Napközis hittantábor**
Szentendre – 1-4. osztályosok részére

Mindhárom táborozással kapcsolatban *Németh Ildikó* beosztott lelkész tud részletes információkkal szolgálni, és a jelentkezéseket is nála lehet leadni **május 17-ig** személyesen, vagy e-mail-ben a nemeth75@yahoo.com címen.

Református hit- és erkölcsstan Biblia • Műveltség • Élmény

Az állami általános iskolákban a 2015/2016-os tanévben már 6 évfolyamon lesz kötelező az erkölcsstan, vagy a helyette választható hit- és erkölcsstan oktatása. Ez a hat évfolyam az 1-3. és 5-7. évfolyamok.

Egyházközségünk valamennyi helyi iskolában lehetővé teszi, hogy aki szülői szándék szerint ezt választja, heti egy órában, órarendi keretben református hit- és erkölcsstant tanulhasson.

A Magyarországi Református Egyház Oktatási Irodája létrehozott egy honlapot, amely a református hit- és erkölcsstan oktatással kapcsolatban kínál információkat. Arra kérjük a kedves Testvéreket, hogy ajánlják ezt jó szívvel minden olyan gyermekeket nevelő ismerősüknek városunkban, akik még nem döntöttek el, hogy milyen erkölcsstan oktatást szeretnének kérni gyermekeik számára. A honlap címe: www.hittan.info

Az oldalon szereplő *Gyakori kérdések* gyűjteményében egybeszerkesztették és megválaszolták azokat a szülői kérdéseket, amelyek a hittanoktatással kapcsolatban legtöbbször felmerülnek. De megtalálhatóak a református hittanórák 1-8. évfolyamának témái, belelapozókkal az 1-2. és 5-7. osztályos tankönyvekbe és munkafüzetekbe.

Felhívjuk a kedves Testvérek figyelmét, hogy akinek gyermeke a következő tanévben 1. osztályos lesz, azoknak a beiratkozáskor (április 16-17.), akiknek pedig gyermeke 2., 3., 5., 6., vagy 7. osztályos lesz, azoknak **május 20-ig** kell írásban nyilatkozniuk az iskola felé, hogy a református hit- és erkölcsstant választják gyermekük számára.

Húsvéti ünnepi rendünk

Konfirmációs vizsga: március 28., szombat, du. 4 óra

Virágvasárnap, március 29.

de. 8 óra: Istentisztelet

de. 10 óra: **Konfirmációs istentisztelet**

du. 6 óra: Hangverseny a

Református Gimnázium kápolnájában

Március 30 - április 2., du. 7 óra: Bűnbánati esték

Nagypéntek, április 3.

de. 10 óra: **Ünnepi istentisztelet, úrvacsora**

du. 6 óra: **Passio, úrvacsora**

HÚSVÉT I. nap

de. 7 óra: Régi református temető, feltámadást köszöntő istentisztelet

de. 8 óra: **Ünnepi istentisztelet, úrvacsora** (külön-kelyhes)

de. 10 óra: **Ünnepi istentisztelet, úrvacsora** (külön-kelyhes)

du. 6 óra: Legátus igehirdetése, úrvacsora

HÚSVÉT II. nap

de. 10 óra: **Ünnepi istentisztelet, úrvacsora**

Mit jelent számomra a Biblia?

*„Boldog mindenki, aki az Urat féli, és az ő útjain jár.”
(Zsolt. 128. 1.)*

Merész Lászlóné, Klári

Az Istenbe vetett hit és az egyházhoz való közelség már gyermekkorom óta meghatározó volt számomra. Életem során iparkodtam vallásomat teljesen megérteni, pedagógusi pályám azonban korlátot emelt a templomba járás elé, ezért a Biblia olvasásába merültem.

A Bibliában van a mi hitvallásunk, ez éltetőnk, ez életünk biztonsága, boldogsága. Művelt embert – legyen az fiatal vagy öreg – a Biblia ismerete nélkül elképzelni sem tudok.

Mit ad a világ? Nehéz harcolni között kétes örömeket, gyakran keserű csalódást és ingatag boldogságot. Mit ad Jézus? Lelki békességet, tiszta örömet, állandó boldogságot.

Mégis miért idegenkednek manapság az emberek a Biblia olvasásától? Mert a Biblia méltósága, nyugalma, derűje nehezen egyeztethető össze a mai kor mindig siető, anyagiakat hajszoló zaklatottságával. Az örökös munkának, az örökös rá nem érésnek a következménye az, hogy a test végképp kimerül, elfárad, s vele együtt a lélek is elfásul.

A Biblia gyönyörűségeit csak az fedezi fel, aki el tud mélyedni benne, aki rá akar érní arra, hogy meghallja a hívó szót: *„Jöjjetek énhozzám mindnyájan, kik elfáradtatok és megterhelteketek és én megnyugtatlak titeket”* hív Jézus.

A Biblia az egyetlen könyv, amelyhez az ember folyamodhat az élet vagy a sors bármilyen kérdésével; minden esetben megkapja Isten választát. A Biblia egyszerű válaszokat, mi több, vigaszt, reményt, életbátorságot kínál. Iránytűként mutatja a belső békénk megteremtéséhez vezető helyes utat, erkölcsi tartást ad. Ebből fakad sikerének fő titka, hogy *más minőségűvé teszi az életünket*. A Biblia ellen lehet érvelni, de ez ellen a tény ellen nem.

Évek óta járok a csütörtök reggeli bibliaórára. Megnyugtat az a szeretetteljes légkör, ami ott körülvesz. A hálaadó imák szívből jönnek, a felolvasott biblia-részek magyarázata mindig nagyon érdekes. Tiszteletes úr olyan összefüggésekre világít rá, amelyekre az ember önmagától nem is gondolna. Kitekintést ad az olvasott igével kapcsolatban az irodalom, a zene, a képzőművészetek világára, a pszichológia területére. Egyszóval gazdagítja ismereteinket, erősíti a hitünket.

Egymástól is sokat tanulunk, amikor a beszélgetések során kiderül, melyikünk hogyan értelmezi az olvasottakat, ki mit lát a sorok között. Mindenkinek, aki mélyebben szeretne foglalkozni a Biblia tanításaival, és egy kedves emberekből álló bibliakörhöz is szeretne tartozni, feltétlenül ajánlom: csatlakozzon hozzánk!

Magamról annyit, hogy nyugdíjas pedagógusként élek férjemmel Szentendrén, ahová 13 évvel ezelőtt költöztünk ki Budapestről. Két fiunk van, mindketten közgazdászok. Idősebbik fiam, három fiú édesapja, családjával szintén Szentendrén lakik. Nagymamaként szinte napról-napra figyelem és követem unokáim kis életét; teregetem őket a hit ösvényein. Megtanítottam, hogyan imádkozzanak, gyakran elviszem őket a templomba, otthon pedig mindig kéznél van a gyermekeknek szóló Képes Biblia. Hiszem, hogy a példaadás a lelki nevelés alapja: Isten tisztelete a családban kezdődik. Tőlünk tanulják meg keresni Isten közelségét, szeretni a templomot, olvasni a Bibliát!

„Mert nekem az élet Krisztus, és a meghalás nyereség!”

Fil. 1,21.

Szeresd az Urat...

Beszélgetés Virág Zoltán (59) geofizikussal, gyülekezetünk presbiterével hitről, lelki otthonról, a csend világáról és az isteni mércéről

Hogyan került a hit útjára? Mi volt az első élménye a templommal, a gyülekezeti élettel kapcsolatban?

A hitbe tulajdonképpen „beleszülettem”, mert anyai nagypám egy borsodi kis faluban volt református lelkész és a nyarakat édesanyámmal és nővéremmel együtt itt töltötük. Az istentiszteleteken hat éves kortól vettem részt a gyerekek, de mivel engem nem

volt kire hagyni, mert édesanyám orgonált a templomban, ezért már egész kis koromtól bevittek az istentiszteletre. Az orgona és a fal között volt egy keskeny rés, ahová épp befértem. Édesanyám ide állított, és ha el akartam mászkálni, a lábával finoman visszaterelgetett orgonálás közben, mert tudta, hogy hajlamos vagyok a leghetlenebb helyekre is felmászni. Így innen, a kőkorlát cirádái közül bámultam le a templom népére – elsősorban persze az ünneplőbe öltözött leányokra. A prédikációból akkor még nem sokat értettem, de az emberek viselkedésének megváltozása a hétköznapihoz képest, az ünnepi öltözetek, és az egész esemény komolysága nagy hatással volt rám.

Ez a kora gyermekkori „sportos” hozzáállás aztán később már nemcsak a templomépület felfedezésére irányult...

Fiatal koromat Miskolcon töltöttem, itt végeztem tanulmányaimat az általános iskolától kezdve a Nehézipari Műszaki Egyetem Bányamérnöki karának geofizikus-mérnöki ágazatáig. 13 éves koromban konfirmáltam a Miskolc-Felsővárosi gyülekezetben. Szüleim házának pincéjében egy pinceklubot alakítottunk ki, ahol barátaimmal együtt zenéltünk és pingpongoztunk. Szerettem kirándulni és kerékpározni is. Második gimnazista koromban csatlakoztam az egyik helyi barlangkutató csoporthoz és ettől kezdve majdnem minden szabadidőmet a „csend világának” kutatására fordítottam. Életem egyik legnagyobb élménye volt a bükki Fekete-barlang feltárása, ahol az ember által korábban ismeretlen barlangjáratok legnagyobb részén én haladtam át először. Ebben az életszakaszban a vallással és Istennel való kapcsolatomban meglehetősen meglazult.

Hogyan került Szentendrére?

1979 és 1993 között különböző cégeknél és különböző beosztásokban dolgozva sokfelé megfordultam a világban.

1993-ban házasságot kötöttem *Mojzes Ildikóval*. Ekkor életemnek egy tudatosabb szakasza kezdődött. Mivel jövődő gyermekünknek a lehető legjobbat szeretnénk volna biztosítani, ezért tudatosan választottuk ki Szentendrére, mint egy olyan helyet, ahol szívesen élnénk, és döntöttünk úgy, hogy élő hitben kívánjuk nevelni, amiben a saját példánkkal mutatunk irányt. Ha tényleg azért vagyunk a világban, hogy valahol otthon legyünk benne, akkor a fizikai otthonnál a lelki-szellemi otthon még fontosabb. Ezt a lelki otthonosság érzést biztosítja számomra a hit. Feleségem római katolikus vallású, de ez soha nem okozott problémát közöttünk. Azt mondta: ha jobb reformátust tudok nevelni a fiunkból, mint amilyen katolikust ő tudna, akkor legyen református. Így kereszteltük meg *Zsombort* 1995 decemberében. Azóta vagyok a gyülekezet tagja.

2000. januárjától pópresbiterként, majd presbiterként szolgált gyülekezetünkben. Tagja a leltározási bizottságnak, és a református temető gondnoka is egyben. Mit lehet tudni erről a régi temetőről?

Ez egy lezárt temető, ahová új sírokba való temetkezés már nincsen. Régebben négy szentendrei felekezet – a római katolikus, református, evangélikus és zsidó felekezet elkülönített, de összefüggő területű temetőt használt, amit a városrendezés során a Hold utcával és a Temető utcával három részre daraboltak. A temető renden tartása elég sok munkával jár, de hála Istennek a Református Gimnázium 10. osztályos tanulói osztályfőnökeikkel együtt, illetve egyházközségünk tagjai is sokat segítenek ebben. Ezúton is illesse köszönetet őket! A temető éves nagytakarítását hagyományosan a virágvasárnapot megelőző szombaton délelőtt tartjuk, ahol minden segítő kézre nagy szükség van.

Melyik az a bibliai igeszakasz, amely útmutatót jelent az életéhez, munkájához, mindennapjaihoz ; amely akár megtartó erő lehet?

A legfontosabb igeszakasznak a Tízparancsolat összegzését tartom Jézus Krisztus megfogalmazásában: szeresd Uradat, a te Istenedet teljes szívedből, teljes lelkedből, teljes elmédből és minden erődből,...és szeresd a te felebarátodat mint magadat! Ez az Isteni mérce, ami nekünk gyakran túl magasnak bizonyul. Én már azzal is elégedett lennék, ha mindenki csak annyira szeretné Istent, hogy legalább művét, a mi világunkat nem pusztítaná el és annyira szeretné felebarátját, hogy mindig tisztességesen viselkedne vele szemben. Ennek a parancsolatnak a megtartásában segíthet a bűjt, vagyis az önkorlátozás. Valamit büntetlenül megtehetnél, de nem teszed, mert belátod, hogy az eredménye nem jó... „Csak” ennyit kellene tennünk.

„Ne féljete! A názáreti Jézust keressétek, akit megfeszítettek? Feltámadt, nincsen itt.”

Mk. 16,6.